

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ЦНТУ)

Кафедра економіки, підприємництва
та готельно-ресторанної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Вступ до спеціальності
Викладач	Хачатурян Олена Сергіївна , кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи
Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність, освітня програма	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Галузь знань: D «Бізнес, адміністрування та право» Спеціальність: D7 «Торгівля» Освітньо-професійна програма: «Торгівля, електронна комерція та підприємництво»
Контактний телефон викладача	050 90-99-993
E-mail:	elenarice1210@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Дисципліна спеціальної (фахової) підготовки Форма контролю: залік Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120, у т. ч. лекції – 32 години, практичні заняття – 16 годин, самостійна робота – 72 години. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Особливі вимоги відсутні, але ефективність засвоєння змісту дисципліни значно підвищиться, якщо здобувач володіє знаннями з основ підприємництва, антикорупції та доброчесності.

1. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» є підготовка здобувачів до навчання в університеті відповідно до сучасних інтеграційних процесів у міжнародній освіті в контексті Євроінтеграційних процесів, адаптація до вимог і завдань навчального процесу, формування

системних знань щодо змісту та особливостей обраної спеціальності та специфіки їхньої професійної діяльності, що в подальшому стане цінним інструментом під час виконання як різних форм організації навчально-наукової, так і практичної роботи.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- ознайомити майбутніх фахівців з системою вищої освіти в Україні та принципами її побудови;
- ознайомити з завданнями вищої школи;
- формування знань щодо соціальної ролі та призначення вищої освіти;
- ознайомлення з тенденціями розвитку вищої освіти в Україні та в світі;
- розкрити зміст та основні форми організації навчальної та наукової роботи у закладі вищої освіти, видами і формами перевірки й оцінки знань, умінь та навичок здобувачів за обраною освітньою програмою;
- сформулювати у здобувачів загальне уявлення про специфіку їхньої майбутньої професійної діяльності.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

Інтегральну компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької та торговельної діяльності, зокрема з управління комерційною діяльністю у сфері виробництва, послуг та торгівлі, або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

Програмні результати навчання

ПРН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

ПРН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва та торгівлі для подальшого використання на практиці.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнотехнічному національному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркового навчального дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Завдання
1	Тема 1. Вища освіта та її роль у формуванні конкурентоспроможного фахівця. Вступ. Роль освіти у розвитку людини та суспільства. Складові освітнього процесу. Вища освіта України у контексті Болонського процесу. Напрями реформування вищої освіти. Інноваційність і оптимізація структури освіти. Освіта як фактор конкурентоспроможності. Висновки.	8,5	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань. 3. Презентації індивідуальних завдань. 4. Пройти тест в Moodle.
2	Тема 2. Університетська освіта в контексті Євроінтеграційних процесів. Основні завдання, принципи та етапи формування Європейського простору вищої освіти. Імплементация Болонського процесу в Україні. Пріоритетні напрями державної політики щодо розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу. Європейська кредитно-трансферна система. Шкала оцінювання знань за Європейською кредитно-трансферною системою.	8,5	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Розв'язання практичних ситуацій. 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань. 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle.
3	Тема 3. Система управління вищою освітою в Україні та її складові. Модель управління у галузі вищої освіти: органи управління вищою освітою і наукою в Україні та їх повноваження. Повноваження Вищої атестаційної комісії України. Повноваження власника вищого навчального закладу. Повноваження керівника, деканату, вченої ради вищого навчального закладу.	8,5	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань. 3. Презентації індивідуальних завдань. 4. Пройти тест в Moodle.
4	Тема 4. Університет, його роль, функції і завдання. Сутність вищого навчального закладу. Типи вищих навчальних закладів України. Мета і головні завдання вищого навчального закладу. Правовий статус вищого навчального закладу. Рівні акредитації вищого навчального закладу.	8,5	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Розв'язання практичних ситуацій та завдань. 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань. 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle.
5	Тема 5. Організація навчального процесу в університеті. Навчальний процес в університеті: учасники навчального процесу та структурні підрозділи вищого	8,5	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Розв'язання практичних ситуацій та завдань. 3. Дати відповіді на питання

	навчального закладу. Структура та форми організації процесу навчання. Кредитно-модульна система організації навчального процесу у вищому навчальному закладі: основні принципи та вимоги.		для самоконтролю знань. 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle.
6	Тема 6. Знайомство з Центральнуукраїнським національним технічним університетом: історія, традиції, інфраструктура. Центральнуукраїнський національний технічний університет: історія та традиції.	8,5	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Практичне завдання: оцінка ефективності управління активами. 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань. 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle.
7	Тема 7. Фахова підготовка у вищому навчальному закладі. Умови ефективного розвитку особистості майбутнього фахівця. Формування професійної свідомості. Фундаменталізація і індивідуалізація підготовки фахівця з вищою освітою.	6,5	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Розв'язання практичних завдань. 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань. 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle.
8	Тема 8. Організація самостійної роботи здобувача. Сутність самостійної роботи студента та її мета. Ефективний спосіб організації самостійної роботи здобувача. Шляхи адаптації здобувачів першого курсу до самостійної навчальної роботи та роль науково-педагогічних працівників у цьому питанні. Можливості для результативної роботи здобувача.	6,5	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Розв'язання практичних завдань. 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань. 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle.
9	Тема 9. Права та обов'язки здобувача. Студентське самоврядування. Права здобувачів, їх обов'язки. Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах. Мета, завдання та структура студентського самоврядування. Права та обов'язки старости академічної групи.	6,5	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Розв'язання практичних завдань. 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань. 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle.
10	Тема 10. Участь здобувачів у науково-дослідній роботі. Зміст та завдання науково-дослідної роботи здобувачів. Студентське наукове товариство Центральноукраїнського	6,5	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Розв'язання практичних завдань. 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань.

	національного технічного університету.		4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle.
11	Тема 11. Формування професійних умінь та навичок фахівців спеціальності «Торгівля». Основні напрямки формування професійних умінь та навичок. Практична підготовка. Мета формування професійних умінь та навичок.	6,5	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Розв'язання практичних завдань. 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань. 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle.
12	Тема 12. Ринкова економіка. Вступ. Основні риси ринкової економіки. Механізм функціонування ринку. Переваги ринкової економіки. Недоліки ринкової економіки. Типи ринкових економік. Україна в контексті ринкової економіки. Висновки.	6,5	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Розв'язання практичних завдань. 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань. 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle.
13	Тема 13. Підприємництво у ринковій економіці. Вступ. Сутність і ознаки підприємництва. Функції підприємництва в ринковій економіці. Види підприємництва. Роль підприємництва у ринковій економіці. Підприємницький ризик та його подолання. Стан і перспективи розвитку підприємництва в Україні. Висновки.	6,5	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань. 3. Презентації індивідуальних завдань. 4. Пройти тест в Moodle.
14	Тема 14. Торгівля як вид економічної діяльності. Вступ. Сутність торгівлі. Функції торгівлі. Види торгівлі. Торгівля в системі ринкової економіки. Сучасні тенденції розвитку торгівлі. Торгівля в Україні. Висновки.	8,5	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Розв'язання практичних ситуацій. 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань. 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle.
15	Тема 15. Професійна діяльність фахівця з торгівлі, його місце на ринку праці. Вступ. Сутність професійної діяльності фахівця з торгівлі. Компетентності сучасного фахівця з торгівлі. Сфера професійної діяльності. Місце фахівця з торгівлі на ринку праці. Сучасні виклики та тенденції. Висновки.	8,5	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 2. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань. 3. Презентації індивідуальних завдань. 4. Пройти тест в Moodle.
16	Тема 16. Торгово-промислова палата	6,5	1. Самостійно опрацювати

	України. Поняття «торгово-промислова палата». Цілі і завдання торгово-промислової палати України.		теоретичний матеріал. 2. Розв'язання практичних ситуацій та завдань. 3. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань. 4. Презентації індивідуальних завдань. 5. Пройти тест в Moodle.
17	Разом	120	

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, тестовий контроль.

Форма підсумкового контролю: залік.

По поточному контролю здобувач має можливість отримати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувача із зазначеної теми під час опитування, участі в лекційних дискусіях, тестування, підготовки доповіді-презентації та індивідуальних завдань.

Результати навчання, набуті шляхом неформальної, інформальної освіти зараховуються відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Центральноукраїнському національному технічному університеті.

При контролі на лекційних та практичних заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах з доповідями-презентаціями та при підготовці індивідуальних завдань; правильність написання тестів; результати поточного опитування, розв'язання розрахункових практичних завдань.

Таблиця 1

Схема нарахування балів за видами робіт

Види робіт	Максимальна кількість балів за один вид робіт	Орієнтовна кількість робіт, необхідних для одержання здобувачем максимальної кількості балів впродовж семестру	Максимальна кількість балів, яку можливо отримати впродовж семестру за видом роботи	В тому числі розподіл за рубіжними контролями, враховуючи розподіл балів	
				I	II
Розв'язання розрахункових практичних завдань	5	2 завдання	10	5 балів	5 балів
Поточне опитування («перевернутий клас»)	5	2 відповіді	10	5 балів	5 балів
Доповіді-	5	2 доповіді	10	5 балів	5 балів

презентації на практичних заняттях		презентації			
Тестування	5	4 тести	20	10 балів	10 балів
Підготовка індивідуальних завдань	5	2 індивідуальні завдання	10	5 балів	5 балів
Разом			60 балів	30 балів	30 балів

Критеріями оцінки є:

при усних відповідях:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, вміння роботи порівняння, висновки.

при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки;
- самостійність виконання завдання;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Участь в поточному опитуванні, доповідь-презентації на практичних заняттях, підготовка індивідуальних завдань оцінюється у 5 балів за:

- повний, розгорнутий, вичерпний виклад змісту поставленого питання або проблеми;
- повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;
- виявлення творчих здібностей у розумінні, викладенні й використанні навчально-програмного матеріалу;
- здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення; знання історії створення таких теорій та еволюції поглядів основних представників;
- уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення;
- демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;
- використання актуальних фактичних та статистичних даних, знань дат та історичних періодів, які підтверджують тези відповіді на питання;
- знання необхідних законів і нормативних матеріалів України, міжнародних та міждержавних угод з обов'язковим на них посиланням під час розкриття питань, які того потребують;
- знання точних назв та функцій національних та міжнародних кредитно-фінансових установ, історії їх створення і ролі при вирішенні проблем, які ставляться у конкретному питанні;

- засвоєння питань програми курсу відповідно до основної та додаткової літератури.

Відповідь знижується на 1 бал, якщо не виконано дві вимоги до відповіді на вищий бал.

Відповідь оцінюється у 0 балів за неготовність до заняття.

При виконанні тестування здобувач виконує тест з теми дисципліни, який складається з 10 тестових питань, що оцінюються в 0,5 бали кожне.

При розв'язуванні практичних задач здобувач може отримати:

5 балів – ставиться, якщо практичне завдання розв'язано вірно;

4 бали – ставиться, якщо в практичному завданні допущені незначні помилки;

3 бали – якщо завдання розв'язано вірно не менше 50% обсягу завдання;

2 бали – якщо завдання розв'язано вірно менше половини обсягу завдання;

1 бал – якщо завдання розв'язано вірно не менше 25% обсягу завдання;

0 балів – якщо завдання не виконано або виконано невірно.

Впродовж семестру здобувач може отримати максимум 60 балів, в тому числі за перший рубіжний контроль – 30 балів, за другий рубіжний контроль – 30 балів, 40 балів виносяться на залік.

Кількість балів, одержана здобувачем вищої освіти на заліку, додається до результатів рубіжних контролів, що разом складає оцінку знань здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни за 100-бальною шкалою та переводиться в оцінку за шкалою ЄКТС і національною шкалою («Зараховано»).

Для переводу підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, вираженої у балах, у семестрову оцінку за національною шкалою та в залікову оцінку за шкалою ЄКТС використовується шкала.

Шкала оцінювання: ЄКТС, національна та ЦНТУ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендовані джерела інформації:

Основні:

1. Вища освіта в Україні: зміни через війну: аналітичний звіт / Є. Ніколаєв, Г. Рій, І. Шемелинець. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023. 94 с.
2. Зайченко І.В. Педагогіка: підручник для студентів вищих навч. закладів. – 3-е вид. Київ: Видавництво Ліра-К., 2016. 608 с.
3. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
4. Козак Н.Л., Шоробура Н.Л. Університетська освіта: навч. посіб. Львів: Новий Світ-2000, 2014. 164 с.
5. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. К. Знання, 2005. 486 с.
6. Підприємництво і торгівля: навч. посібник. Волинчук Ю.В. та ін. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 620 с.
7. Руденко М.В., Красильник Ю.С., Корчова Г.Л. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Київ: КНУБА, 2022. 296 с.
8. Стандарт вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля». URL: <https://salo.li/B9F9812>
9. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2022. 180 с.
10. Чорна М.В., Кушнір Т.Б., Михайлова О.В. Економіка торгівлі: навчально-методичний посібник. Харків: ХДУХТ, 2015. 221 с.

Додаткові:

1. Костриченко В.М. Університетська освіта: Навч. посібник. Рівне: НУВГП, 2010. 94 с.
2. Малихін О.В. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Київ: КНТ, 2014. 262 с.
3. Стратегія розвитку Центральноукраїнського національного технічного університету на період 2021-2025 р. URL: <https://kntu.kr.ua/file/content/1941/perspektyvnyi-plan-rozvytku-tsntu.pdf>
4. Документи про забезпечення якості освіти Центральноукраїнського національного технічного університету. URL: <https://kntu.kr.ua/university/poriadok-zdiisnennia-osvitnoho-protsesu>
5. Проєкт Стратегії розвитку вищої освіти України на 2021-2031 роки. URL: http://www.reform.org.ua/proj_edu_strategy_2021-2031.pdf.

Законодавчі та нормативні документи:

1. Закон України «Про освіту».
2. Закон України «Про вищу освіту».
3. Указ Президента «Про затвердження національної доктрини розвитку освіти» від 17.04.2002 р.
4. Указ Президента «Про невідкладні додаткові заходи щодо зміцнення моральності у суспільстві та утвердження здорового способу життя» від 15.03.2002р.

Інформаційні ресурси (офіційні сайти):

1. Офіційний сайт Кіровоградського національного технічного університету – Режим доступу : www.kntu.kr.ua.
2. <https://mon.gov.ua/> – Сайт Міністерства освіти і науки України.
3. <https://library.kr.ua/> – Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І. Чижевського.
4. <http://management.com.ua> – Інтернет-портал для обміну методологічною інформацією та практичним досвідом з питань управління підприємством.
5. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
6. Портал Наукова періодика України: <http://www.nbuv.gov.ua>
7. Підручники та посібники у відкритому доступі: mon.gov.ua

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи, протокол №___ від 27 серпня 2025 р.